

Vastan teko

Vasta, vihta...malleja on yhtä monta kuin tekijöitä

Viherpeukalon kesän puutarhatöistä kipeytyneitä lihaksia hoivataan perinteiseen tapaan kunnan kesäsaunalla vastan kera. Koivun lehdet hoitavat myös kesän puutarhatöissä syntyneitä haavoja ja nirhamia. Lehdet näes ovat kyvyltään desinfiioivia. Niissä on myös saponiineja, jotka ovat saippuan perusaineita. Vastaja kannattaa tehdä myös talvivarastoon, jolloin myös pimeimpänä talviaikana, kun pakkanen paukkuu kolmessakymmenissä, kesän tuoksu piristää mieltä. Vasta tai vihta on suomalaisen perinteen mukaan tehty kahdeksan päivää uuden kuun syntymisestä. Sanonta ”odottaa kuin kuuta nousevaa” osuukin nasevasti ainakin vastan tekoon. Kuunkiertoa kasvien elämään on jopa tutkittu ja ainakin tieteellisiä tuloksia on löytynyt kuun vaikutuksesta puun paksuuteen. Kainuun Puutarhayhdistys testasi kuun vaikutusta ensimmäisen kerran vastan tekoon viime kesänä ja tulokset ainakin näin ensimmäisen kerran vaikuttavat hyviltä. Kyllä vanha kansa on jotain tiennyt, sillä yhdistyksen tekemistä vastoista irtosi saunotessa vain 1-2 lehteä. Koe toistetaan tänä kesänä. Uuden kuun synty asetui tänä vuonna ensimmäisen kerran juhannuksen tienoille 22.6.2009. Useissa ohjeissa sanotaankin koivujen olevan parhaimmillaan juhannuksena ja sitä seuraavan viikon aikana. Mutta myöhässä ei kuitenkaan olla, sillä uusi kuu syntyy kerran kuukaudessa ja aikaa vastaksia on tehdä vielä heinä- ja elokuun ajan. Oikeaa ajankohtaa voi käydä tutkimassa internetissä. Sivuilta <http://www.moon-phases.net/calendar/> löytyy hyvä kuukalenteri, josta voi tarkistaa myös tulevien vuosien vastantekoajat. Kannattaa varata jo ensi vuodelle omaan kalenteriin vastan teko aika. Vastan teko lopetetaan Laurin päivänä 10.8 ja viimeistään 24.8 Pärtylinä. Sen jälkeen lehdet eivät kestä enää vihtomista lehtien irtoamatta.

Vastan malleja on yhtä paljon kuin tekijöitä. Tärkeää on, että vasta sopii hyvin käteen eli tyven halkaisija on noin 3 cm. Vihdan koko saisi olla 40-60 cm. Paras vastakoivu on rauduskoivu, jonka erottaa hieskoivusta jo kaukaa riippuvista oksista. Lähempää tarkasteltuna rauduskoivun lehti on kiiltävä, kovempi kuin hieskoivun lehti, karvaton ja kahteen kertaan sahalaitainen sekä kärkeen päin suippeneva. Rauduskoivun versojen päissä on myös selvästi nystyjä, jotka erittävät tuholaisia karkottavia aineita. Rauduskoivu on siis myös yleensä terveempi lehdistöltään kuin hieskoivu. Hieskoivun lehti on pyöreähkö ja karvainen. Hieskoivu kasvaa luonnonvaraisena yleensä kosteilla paikoilla. Rauduskoivun puutteessa voi tietysti hieskoivuakin käyttää vastantekoon, mutta ehdottomasti paremman vastan saa rauduskoivusta. Hyviä vastantekomalleja löytyy Suomen Saunaseuran sivuilta <http://www.sauna.fi/>

Vasta kuivataan talven varalle vaikkapa ullakon orrella, tyvi ylöspäin. Pimeässä kuivatuissa vihreä väri säilyy hyvin. Kuivatut vastat voi myös suolata, jolloin koivun aromi säilyy parhaiten. Vastat asetellaan säilytyslaatikoihin kerroksittain ja väliin laitetaan kevyesti merisuolaa. Suolattu vasta otetaan käyttöön seuraavalla tavalla: Aseta vasta hautumaan kuumaan veteen vähintään puoleksi tunniksi ennen saunaan menoa. Kääntelee vastaa vedessä ja kiristä mahdollisesti löystynyt side. Käytä vastaa kiukaan yllä löylyn lämmössä ja anna tuoksun levitä saunaan. Kylve ja nauti!

Uusi kuu syntyy 22.6! Silloin kaikki vastan tekoon!

[Sulje ikkuna](#)